

In Vertrouwen Vooruit

Verkiezingsprogramma SGP Vijfheerenlanden 2022-2026

Inhoudsopgave

1. Kernwaarden en drijfveren	2
Speerpunten	2
Rentmeesterschap	3
Ruimte voor verschil	3
2. Burger, bestuur & veiligheid	4
Burger & bestuur	4
Veiligheid	4
3. Sociaal domein	6
Algemeen	6
Welzijn, jeugd- en jongerenwerk	6
Jeugdbeleid	6
Zorg en welzijn (wmo), ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers	7
Werk, inkomen en arbeidsmarkt	8
4. Economie & landbouw	9
Zorg voor ondernemers	9
Agrarische sector	10
5. Volksgezondheid & Educatie	12
Volksgezondheid	12
Educatie	12
Bibliotheken	13
Leerlingenvervoer	13
6. Cultuur, recreatie & sport	14
Cultuur	14
Monumentenbeleid	14
Recreatie	15
Toerisme	15
Sport	15
7. Duurzaamheid, milieu & leefomgeving	16
Duurzame energievoorziening	16
Het opwekken van duurzame energie	17
Volksgezondheid	17
Milieu en leefomgeving	17
Beheer van openbare ruimte	18
Milieu en afval	18
8. Ruimtelijke ordening, wonen, verkeer & vervoer	20
Ruimtelijke ordening	20
Wonen in Vijfheerenlanden	20
Huisvesting arbeidsmigranten	21
Verkeer en vervoer	21
Spelen	22
9. Financiën en risico's	23
Begroting	23
Belastingen en heffingen	23
Subsidiebeleid	24
Risicomanagement	24
Treasury	24

1. Kernwaarden en drijfveren

De SGP Vijfheerenlanden presenteert u het verkiezingsprogramma 'In vertrouwen vooruit'.

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. De SGP staat hiervoor, want het christelijke geloof is waardevol en biedt een moreel fundament voor alle levensterreinen. De SGP ziet de overheid als dienaar van God, die zich inzet voor het belang van burgers. Dat onze raadsvergaderingen nog geopend worden met een uitgesproken wens vanuit de raad ziet de SGP als een grote meerwaarde en dient in stand gehouden te worden.

Bij onze partij hoort keuzes maken. Dat verwacht u ook van ons als christelijke partij. In ons verkiezingsprogramma leest u wat we willen bereiken. De SGP hecht grote waarde aan de authenticiteit van haar kernen. Iedere kern en/of wijk is tenslotte uniek en heeft zijn eigen belangen. Daar wil de SGP rekening mee houden.

Thema's als liefde voor de God van de Bijbel, onze medemens, de zondag, en een overheid die daar vorm en inhoud aan hoort te geven, zijn voor ons belangrijke idealen. Die hebben we vertaald in ons verkiezingsprogramma.

Speerpunten

De gemeente Vijfheerenlanden moet ook in vertrouwen verder. Wat zijn de beste kaders voor beleid waarbinnen iedereen tot zijn/haar recht komt? Wat ons betreft richten we ons op de volgende 'aandachtspunten' binnen onze belangrijkste thema's: (agrarisch) ondernemen, financiën, wonen en (jeugd)zorg.

Ondernemen:

- 'De SGP is voor een goed ondernemersklimaat, ook voor agrariërs, wat blijkt uit: een goede communicatie tussen gemeente en ondernemers, waar regels eenduidig, beschermend & terughoudend zijn en waar in de historische winkelcentra in Leerdam en Vianen gratis geparkeerd kan worden'

Agrarisch beleid:

- 'De SGP wil dat er een landbouwvisie komt voor onze agrarische sector, met uitgangspunten als: het behoud van het landbouwareaal om in te kunnen spelen op de huidige ontwikkelingen, het vergroten van de kennis over deze sector op het gemeentehuis en onder onze inwoners en het versterken en bereikbaar houden van ons platteland.'

Wonen:

- 'De SGP wil dat er in alle kernen voldoende woningen worden gebouwd, met speciale aandacht voor starters en senioren, door het realiseren van kleinere en pré-mantelzorgwoningen, zodat de kernen leefbaar en vitaal blijven, waarbij eigen inwoners voorrang krijgen.'

Financiën:

- 'De SGP is voor een solide en transparant financieel beleid met een structureel sluitende begroting en zo laag mogelijke lasten voor haar inwoners & bedrijven.'

Zorg

- 'De SGP zet zich in voor het welzijn van de haar inwoners, door zorg te dragen voor betaalbare jeugd- en ouderenzorg en richt zich daarbij op een vroegtijdige signalering en aanpak van armoede ook onder jongeren'

Rentmeesterschap

God heeft de aarde aan de mens toevertrouwd om die te bouwen en te bewaren. Goed rentmeesterschap is daarom belangrijk. Natuurlijke hulpbronnen putten we niet uit. Tegelijk mogen we genieten van de vruchten van de aarde. We willen als goede beheerders zorgen voor de schepping.

Concreet

- De gemeente betreft burgers bij de ontwikkeling van beleid zoals de regionale vertaling van het klimaatakkoord.
- De gemeente stelt een integraal klimaat- en milieubeleid op.

Ruimte voor verschil

God heeft alle mensen uniek geschapen. Ieder leven is daarom intrinsiek waardevol. Daar staat de SGP altijd voor. De SGP blijft pleiten voor ruimte om haar eigen visie uit te dragen en vraagt daarom ruimte voor verschil.

Concreet

- De gemeente dwingt niemand om tegen het eigen geweten in te handelen.
- Een discussie is een mogelijkheid om kennis te nemen van elkaars standpunten en van elkaar te leren. Discriminatie is een zware aanklacht. Het is een aantijging die niet zomaar mag worden gebruikt wanneer mensen alleen verschillende opvattingen hebben.
- Voor inwoners de mogelijkheid om aan te geven met welke reguliere titel men aangeschreven wenst te worden binnen het adressenbestand van de gemeente.

Zo hopen we in vertrouwen vooruit te gaan om vorm en inhoud te geven aan Vijfheerenlanden!

2. Burger, bestuur & veiligheid

Burger & bestuur

Visie

Het gemeentebestuur is primair verantwoordelijk voor het algemeen belang. De dienstverlening moet op orde zijn. Ook vraagt het besturen van Vijfheerenlanden een zorgvuldige luisterhouding en grote betrokkenheid op de samenleving om maximaal draagvlak bij de inwoners te creëren. Met de eigenheid van kernen wordt rekening gehouden. De gemeente bevordert eigen initiatief en verantwoordelijkheid nemen. Hiervoor worden vooraf kaders en eventueel ook middelen beschikbaar gesteld.

Concreet

- De SGP wil werken aan een gemeentebestuur wat zichtbaar is in de samenleving door actief te communiceren met en te luisteren naar de gevoelens van haar inwoners.
- Bovenplaatselijke samenwerking wordt alleen aangegaan als het wettelijk verplicht is of duidelijke maatschappelijke en economische voordelen heeft voor onze inwoners waarbij behoud van de democratische legitimiteit een vereiste is.
- De gemeente doet mee in de fijnmazige netwerken, waaronder o.a. ook geloofsgemeenschappen, van onze samenleving. De gemeente waardeert de kracht van de samenleving.
- De SGP is bereid bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. Bestuurders zijn eerlijk en oprecht. Ze zijn altijd bereid zich te verantwoorden.
- De dienstverlening van het gemeentebestuur is toegankelijk voor al haar inwoners. Voor minder mobiele inwoners wordt de dienstverlening aan huis verzorgd.
- Zondagsarbeid onder verantwoording van het gemeentebestuur, behoudens bij calamiteiten waarbij uitstel niet verantwoord is, wordt voorkomen.
- Gebrek aan kwalitatieve en kwantitatieve ambtelijke capaciteit is soms de vertragende factor in een aanpak. De menselijke maat moet leidend zijn. Oplossingsgericht denken is hierbij van belang.
- De SGP wil graag een optimale bestuurscultuur waar wordt meegewerkt met onze inwoners en de overheid een helpende hand biedt bij het oplossen van problemen.

Veiligheid

Visie

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid voor wat betreft het gevoel van veiligheid. Zorgen voor veiligheid behoort tot de kerntaken van de overheid. De gemeente staat in haar taken niet alleen. De politie draagt daarbij zorg voor de fysieke veiligheid. Ook corporaties, instellingen, ondernemers en burgers zelf zijn verantwoordelijk voor veilig wonen, werken en reizen. De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid. Samen met partners en vrijwilligers moet het veiligheidsgevoel worden verbeterd. Inwoners en ondernemers willen steeds vaker meehelpen om criminaliteit en overlast te bestrijden. De gemeente ondersteunt initiatieven die meehelpen aan meer veiligheid.

Zowel preventie als handhaving zijn voor de SGP belangrijk.

Concreet

- Wijkagenten zijn onmisbaar in de kernen/ wijken. Zij zijn zichtbaar actief en betrokken. Het gemeentebestuur zet zich in voor één wijkagent per 5000 inwoners.
- De gemeenteraad bepaalt welke thema's lokaal de meeste aandacht nodig hebben, zoals o.a. ondermijning, digitale veiligheid, veilige wijken en versterking handhavers.
- De inwoners zorgen samen met Buurtpreventie, buurttoezicht en gerichte politie- en BOA - inzet voor een beter (gevoel van) veiligheid.
- De SGP heeft oog voor kwetsbare groepen in de samenleving en onderstreept het belang van initiatieven die hun veiligheid verbeteren.
- De gemeente heeft een actieve houding rondom (verkeers)veiligheid bij scholen.
- De SGP hecht sterk aan lokaal verankerde brandweezorg met korte aanrijdtijden. Handhaving van de huidige posten binnen onze gemeente is belangrijk.
- De SGP is voor (preventief) cameratoezicht in risicogebieden
- Bij HALT-verwijzingen worden de ouders nadrukkelijk betrokken en alternatieve werkzaamheden worden verricht in de kern waar de jongere woont
- De SGP pleit voor het aanwijzen van vuurwerkvrije zones en aansluiting bij het landelijk initiatief om vuurwerk te verbieden.
- We zetten intensief in op matiging van alcoholgebruik door voorlichting en controle. Geen alcohol op straat.
- De gemeente hanteert een streng drugsbeleid en staat geen coffeeshops toe.

3. Sociaal domein

Algemeen

Visie

De SGP wil opkomen voor de zwakkeren in de samenleving. Wij zien om naar mensen in kwetsbare omstandigheden. Zij krijgen vanuit Bijbelse naastenliefde zorg en ondersteuning of zelfs bescherming. Kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen betrekken we intensief bij het gemeentelijke beleid in het sociaal domein.

Welzijn, jeugd- en jongerenwerk

Concreet

- De bureaucratie in het sociaal domein wordt teruggedrongen.
- Lokaal actieve maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn verdienen gemeentelijke steun.
- Jeugd- en jongerenwerk krijgen ondersteuning. Maatschappelijke organisaties en kerken geven we de ruimte om dit op hun eigen manier in te vullen.
- De gemeente bevordert het werk van maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding, begeleiding van statushouders, schuldhulpverlening en het tegengaan van eenzaamheid. Voorbeelden daarvan zijn de Voedselbank, stichting Present, stichting Maatje Vijfheerenlanden, de NPV, het Leger des Heils en Vluchtelingenwerk, etc.
- De SGP wil voldoende controle op effectieve inzet van (zorg)middelen. De SGP is voor keuzevrijheid in de zorg en blijft voor iedereen toegankelijk, onafhankelijk van inkomen en vermogen.
- De SGP is voorstander van kerkelijke betrokkenheid bij ontwikkelingen in het sociale domein, met name bij vroeg signaleringen rondom armoede- en schuldenproblematiek. Mede om extra kosten naderhand te voorkomen.
- De SGP is tegen vestiging van coffee- en seksshops. Aan een proef of experiment voor wietteelt zal de SGP geen steun verlenen. De SGP streeft naar een 0-optie beleid.
- Kansspelen en kansspelautomaten in de horeca worden zoveel mogelijk teruggedrongen

Jeugdbeleid

Visie

Jongeren hebben het nodig om te kunnen opgroeien tot zelfstandige burgers. Ze moeten vanuit een gezond verantwoordelijkheidsbesef volop meedoen in de samenleving. Hoewel het aantal kinderen en jongeren in Nederland gelijk blijft, nemen de kosten voor jeugdhulp in veel gemeenten toe. Dat vraagt van gemeenten om kritisch keuzes te maken bij de inzet van hun budget.

Concreet

- De SGP gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van jongeren, ouders en de gemeenschap. Waar (opvoed)ondersteuning nodig is, o.a ook op financieel terrein, behoort die zo dicht mogelijk bij de leefomgeving van de jeugdigen en gezinnen plaats te vinden.
- We zetten in op een laagdrempelig en toegankelijk Centrum voor Jeugd en Gezin voor ouders. Het CJG is onderdeel van de lokale toegang tot jeugdhulp (sociaal team, wijkteam, jeugd- en gezinsteam). Deze teams bieden zelf ook hulp en brengen één gezin – één plan – één regisseur in de praktijk. Ze bieden hulp met oog op het hele gezin.
- Ook binnen het jeugdwerk pleit de SGP voor keuzevrijheid en is voor iedereen toegankelijk.
- De gemeente staat in goed contact met pleegouders en gezinshuisouders, en steunt hen in het belangrijke werk dat ze doen. De gemeente stimuleert via haar ruimtelijk orderingsbeleid de start van gezinshuizen en het opnemen van kinderen in pleeggezinnen.
- We moeten zorgen voor preventieve voorlichting op gebied van verslaving, obesitas en het omgaan met het eigen financiële huishoudboekje.
- De gemeente zet in op preventie van (v)chtscheidingen, bijvoorbeeld door relatietherapie voor ouders ter beschikking te stellen.
- De SGP ziet dan ook graag een (regionale) aanpak om alcohol en drugsgebruik terug te dringen. De combinatie van preventie, zorg en handhaving biedt de meeste kans op succes. De ouders dienen hierbij intensief betrokken te worden.
- De SGP pleit voor het maken van afspraken met de horeca over alcoholmatiging.

Zorg en welzijn (wmo), ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers

Visie

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt veel verantwoordelijkheid neer bij de burgers. De zorg is bedoeld voor (kwetsbare) medeburgers en hun leefomgeving. Daarbij biedt de gemeente ondersteuning, begeleiding en verzorging aan huis. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. De SGP pleit voor een ruimhartig beleid binnen de financiële kaders. Er moeten voorwaarden worden geschapen zodat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en solidair is met mensen met een handicap, psychische klachten en/of een langdurige zorgbehoefte.

Concreet:

- De SGP wil keuzevrijheid binnen de Wmo, zodat de burger de hulp kan kiezen die past bij zijn levensovertuiging.
- De sociale wijkteams zijn laagdrempelig en toegankelijk. Ze staan dicht bij de burger en kunnen direct ondersteuning en hulp bieden.
- De gemeente ondersteunt vrijwilligers, het bieden van een verzekering voor ongevallen en aansprakelijkheid en het onderhouden van een database voor vrijwilligersklussen.
- De gemeente zorgt voor goede voorzieningen op het gebied van psychosociale hulp.
- Ouderen moeten zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving oud kunnen worden
- De SGP is voor een periodieke gezondheidscontrole voor ouderen vanaf 60-65 jaar.
- De SGP vindt dat de ouderen zo lang mogelijk in voldoende levensloopbestendige woningen moeten kunnen wonen.
- De SGP onderschrijft de noodzaak tot voldoende hospicezorg.

Werk, inkomen en arbeidsmarkt

Visie

Voor de SGP is niet alleen betaald werk waardevol. Zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk waardeert en stimuleert de partij als even nuttige maatschappelijke bijdragen. De arbeidsparticipatie moet dan ook niet met allerlei regelingen worden opgevoerd. Wel is iedereen zelf verantwoordelijk voor zijn inkomen.

Concreet

- De SGP houdt oog voor mensen die door omstandigheden niet in staat zijn om aan het arbeidsproces deel te nemen.
- Alleenstaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner krijgen vrijstelling van de sollicitatieplicht.
- De gemeente organiseert samen met bedrijven leer-werkplekken, waar burgers werkervaring kunnen opdoen.
- Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht worden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek.
- De gemeente pakt jeugdwerkloosheid actief aan, in samenwerking met het bedrijfsleven.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.
- De gemeente voert een ruimhartig minimabeleid. Actieve armoedebestrijding, kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, ruimhartige verlening van bijzondere bijstand en ziektekostenverzekering voor minima behoren tot de mogelijkheden.
- Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers (gemeente/regio), Avres, onderwijs en andere maatschappelijke instellingen.
- Op het gebied van de sociale zekerheid heeft de gemeente een verantwoordelijke taak in het ondersteunen van financieel zwakkeren om te kunnen voorzien in de noodzakelijke levensvoorwaarden.
- Voor het goed uitvoeren van het lokale minimabeleid en tegengaan van armoede neemt de gemeente het initiatief tot regelmatig en structureel overleg met (vrijwillige) instellingen op gebied van beheersing en preventie van armoedebestrijding, zoals Avres, voedselbank, diaconieën, stichting Maatje Vijfheerenlanden etc.
- Het gemeentebestuur schenkt extra aandacht aan mindervalide en gehandicapte inwoners.
- Voor inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven en/of niet voldoende digitaalvaardig zijn moet het makkelijker worden om de weg naar de juiste hulpverlening te vinden.
- De gemeente zet zich actief in om asielzoekers die zich blijvend hier mogen vestigen de Nederlandse taal te onderwijzen. Beheersing van onze taal is noodzakelijk om aan onze maatschappij te kunnen deelnemen. Daarnaast vindt de SGP het vanzelfsprekend dat ze zich bereid en gemotiveerd tonen vrijwilligers werk te doen.
- Wat vluchtelingen of asielzoekers betreft is voor de SGP gastvrijheid van belang, het is in beginsel opvang van tijdelijke aard en er moet beseft worden dat het gericht is op terugkeer naar het land van herkomst.
- De SGP vindt het van belang dat het dashboard voor armoede en schuldenbeleid zo spoedig mogelijk wordt ingevoerd om daarmee voortvarend en vroegtijdig de financiële problemen te signaleren en op te pakken.

4. Economie & landbouw

Visie

Ons hele westerse samenlevingsmodel is gebaseerd op het kapitalistische groeimodel. De SGP vindt economie ook belangrijk. Voor ons is de economie geen doel, maar een middel. De economie is nodig om ons levensonderhoud te voorzien. Vanuit het Bijbels perspectief van rentmeesterschap is het onze verantwoordelijkheid om de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart. Economische resultaten worden bij voorkeur met circulaire middelen behaald.

De SGP vindt een sterke lokale economie met voldoende bedrijvigheid belangrijk. Daardoor zorgen we immers voor werkgelegenheid voor onze inwoners. En werk is één van de dingen die zorgen voor structuur en een sociaal netwerk. Daar heeft iedereen, zowel ondernemer als werknemer, behoefte aan. Daarom vindt de SGP een levendige bedrijvigheid van belang binnen onze gemeente, zoals dat onder anderen blijkt uit een goed en bloeiend winkelbestand en florerende bedrijventerreinen.

In onze plattelandsgemeente dient de agrarische sector vanuit zowel economisch als landschappelijk belang een speerpunt van beleid te zijn. De SGP wil het karakter van de landelijke gebieden zoveel mogelijk behouden. De sector heeft zeker toekomst, maar staat wel onder druk. Het aantal agrariërs dat zijn werkzaamheden (al dan niet gedwongen) beëindigt, neemt toe. Het is daarom steeds belangrijker om als gemeente met agrariërs en fruitteilers in gesprek te gaan over een toekomstbestendig agrarisch beleid met oog voor dierenwelzijn en landschap.

Concreet

- De gemeente trekt bedrijven aan met werkgelegenheid die past bij onze lokale beroepsbevolking.
- De gemeente maakt ruimtelijke keuzes met het oog voor een goede balans tussen economie, milieu en werkgelegenheid.
- De gemeente zorgt voor een constante goede communicatie tussen hen en de bedrijven.

Zorg voor ondernemers

Visie

De economie ontwikkelt zich razendsnel. Het is daarom belangrijk om niet vast te blijven houden aan vaste structuren, maar tijdig de bakens te verzetten om nieuwe ontwikkelingen te volgen. Regels zijn er om onze bedrijven te beschermen en te reguleren en niet om ze te belemmeren. De economie wordt niet alleen globaler, maar ook steeds meer lokaler. Zelfstandige ondernemers in het midden- en kleinbedrijf zijn als grote werkgever binnen onze gemeente Vijfheerenlanden de ruggengraat van onze economie. Zij verdienen de steun van onze gemeentelijke overheid. Dat kan door hen te faciliteren en goed met hen te communiceren. Ook moeten zij voorzien worden van goed bereikbare locaties met gratis parkeergelegenheid om stabiele groei mogelijk te maken.

Concreet

- De SGP vindt het van belang dat de gemeente een constante dialoog voert met de lokale bedrijven om in te kunnen spelen op nieuwe economische ontwikkelingen (o.a. ook de gevolgen van de COVID-19 pandemie).
- De SGP is voor een bedrijfscontactfunctionaris bij wie bedrijven al hun vragen kunnen stellen en die ook pro-actief faciliterend handelt richting het bedrijfsleven en contacten onderhoudt met de diverse vertegenwoordigers uit de bedrijfstakken binnen onze gemeente.
- Het behouden, uitbreiden en nieuw vestigen van bedrijven vormt wat de SGP betreft een speerpunt van het beleid.
- De SGP wil extra aandacht voor de detailhandel en is daarom voorstander van het stimuleren van lokale initiatieven door ondernemers om het winkelen binnen onze gemeente aantrekkelijker te maken.
- De SGP staat er voor dat de gemeente zorgt voor gratis en extra parkeergelegenheid in en goede bereikbaarheid van de diverse winkelcentra en in het bijzonder m.b.t. de historische binnensteden van Leerdam en Vianen.
- De SGP pleit daarom voor het vestigen van de winkels in en rondom de kernwinkelgebieden en daarbuiten geen detailhandel. Uitzondering hierop is de volumineuze detailhandel die zich juist op de bedrijventerreinen kan vestigen.
- De SGP streeft naar een divers winkelaanbod en steunt van harte initiatieven die daartoe leiden.
- De SGP is voor goede handhaving van de max. parkeertijd in de blauwe zones om zo goede doorstroming in de winkelcentra te garanderen ten behoeve van de plaatselijke detailhandel.
- Bestaande en nieuwe bedrijven worden wat de SGP betreft binnen onze gemeente ontvangen met een 'rode loperbenadering', zodat zij snel alle noodzakelijke procedures en processen kunnen doorlopen.
- Bedrijventerreinen worden waar nodig gerevitaliseerd en indien nodig en mogelijk uitgebreid.
- De regels voor het bedrijfsleven zijn eenduidig, beschermend en terughoudend. Belangrijk is daarbij ook dat gestelde regels worden gehandhaafd.
- De lokale lasten voor het bedrijfsleven blijven beperkt.

Agrarische sector

Visie

De Vijfheerenlanden is een uniek gebied met een open landschap en veel agrariërs en fruittelers. Zij verdienen gemeentelijk steun, omdat zij belangrijk zijn voor onze voedselvoorziening en zij spelen een goede rol in het natuurbeheer en het behoud van onze landschappen. Tegelijkertijd zijn er ook grote maatschappelijke uitdagingen en ontbreekt het de landbouw aan perspectief. Het huidige verdienmodel is al mager en door de strenge eisen vanuit de samenleving zijn de toekomstige inkomsten uiterst onzeker. Voor een gezonde agrarische sector in dit waardevolle cultuurlandschap zijn innovatieve en integrale oplossingen nodig. De SGP steunt en stimuleert van harte de initiatieven die vanuit de sector komen om een gezonde toekomst voor deze bedrijven te

waarborgen. De gemeente creëert daarom ruimte voor hen om hun bedrijf economisch gezond te houden. Regelgeving dient als een steun in de rug in plaats van als stok tussen de spaken.

Concreet

- Voor een vitale agrarische sector is het behoud van het landbouwareaal noodzakelijk, hiermee wordt ruimte geboden voor nieuwe ontwikkeling en verduurzaming van het bedrijf, zoals de circulaire economie. Daarnaast is er zelfs meer landbouwareaal nodig als bedrijven gaan werken volgens het kringlooplandbouw-principe.
- Alle agrarische bedrijven moeten de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Gangbaar of biologisch, groot of klein, extensieve of intensieve veehouderij, met of zonder verbreding.
- In het bestemmingsplan buitengebied worden voor agrarische bedrijven geen aanvullende beperkingen opgelegd t.o.v. landelijk en provinciaal beleid.
- De agrarische sector is sterk in ontwikkeling en dat biedt ook kansen door o.a. verbreding van hun activiteiten te faciliteren en initiatieven daartoe binnen de vooraf gestelde kaders te steunen.
- Om de kennis uit de agrarische sector voldoende te benutten voor gemeentelijk beleid, wil de SGP een klankbordgroep oprichten met ondernemers uit de agrarische sector of die daaraan gerelateerd zijn om gevraagd en ongevraagd de gemeente van informatie en advies te voorzien.
- De SGP vindt dat een landbouwvisie voor Vijfheerenlanden noodzakelijk, met alle uitdagingen die er op het bord van de agrarische ondernemers ligt. Ga hiervoor in gesprek met de agrarische sector om het toekomstperspectief voor de landbouwsector in kaart te brengen.
- Het combineren van agrarische activiteiten met het beheer van natuur- en landschapswaarden bevorderen, voor een duurzame toekomst
- De 'Ruimte voor ruimte-regeling' wordt ruimhartig toegepast. Soepel omgaan met alternatief gebruik (woningsplitsing/appartementen) hoort daarbij.
- Landbouwverkeer hoort vanwege de economische belangrijkheid van deze sector bij het Vijfheerenlanden-wegennet. Om bedrijven bereikbaar en dus levensvatbaar te houden, moet een goede doorstroming van het (landbouw)verkeer gewaarborgd zijn. De veiligheid van alle weggebruikers staat hierin voor op.
- Om de kennis van de agrarische sector te vergroten, sluit de gemeente zich aan bij het initiatief 'Dutch Food Week' en de invulling hiervoor wordt samen met de sector opgepakt, waarbij de gemeente een ondersteunende en faciliterende rol heeft.

5. Volksgezondheid & Educatie

Volksgezondheid

Visie

Rentmeesterschap is een centrale gedachte binnen de SGP. We willen goed omgaan met de volksgezondheid. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve erfenis van onze generatie, is erg belangrijk. Milieuregels worden bij voorkeur (inter)lokaal gemaakt. De SGP zal gemaakte afspraken respecteren en nastreven.

Concreet

- De volksgezondheid moet een punt van aanhoudende zorg van de overheid zijn.
- Het is voor ons belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn
- Een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het simuleren van een gezonde levensstijl;
- Voorlichting op scholen over bewegen, gezonde voeding en gevaren van verslaving.

Educatie

Visie

Onderwijs is een manier om gegeven talenten te ontwikkelen en die te kunnen inzetten tot Gods eer en nut van de naaste en de maatschappij. Bijbelonderwijs is daarom belangrijk op alle scholen binnen onze gemeente.

De gemeente is verantwoordelijk voor het scheppen van de randvoorwaarden, als lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht. De overheid is verantwoordelijk voor goed onderwijs en voor toezicht op de onderwijskwaliteit, gebaseerd op de grondwettelijke vrijheid van onderwijs. De professionele ruimte van scholen moet daarbij voorop blijven staan.

Concreet

- De gemeente stimuleert het contacten tussen scholen, onderwijsveld, het lokale bedrijfsleven (stage- en arbeidsplaatsen) en het maatschappelijk middenveld.
- Bij de bestrijding van het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten speelt de leerplichtambtenaar een centrale rol en kunnen afspraken gemaakt worden over het te voeren beleid.
- De SGP pleit voor meervoudig gebruik van schoolgebouwen. Hierbij kan gedacht worden aan sport, avondgebruik, podia, ouderonderwijs en andere verenigingen waarbij rekening gehouden wordt met de lokale situatie en de identiteit van de school.
- De SGP pleit ervoor dat de scholen in alle kernen behouden blijven.
- De gemeente draagt zorg voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Een goed binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid hebben prioriteit, door renovatie of nieuwbouw.
- De SGP staat ervoor dat de onderwijsgebouwen zodanig ingericht worden dat tegemoetgekomen kan worden aan een toenemende diversiteit van leerlingen als gevolg van passend onderwijs.
- De gemeente faciliteert ruimte/middelen die nodig zijn voor passend onderwijs.

- SGP pleit voor het bevorderen van leesgedrag en het aanpakken van laaggeletterdheid en taalachterstanden.
- Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) staat de inzet van scholen centraal. De gemeente schrijft geen leeropbrengsten of didactische middelen, zoals een Citotoets, voor aan scholen.
- De gemeente spant zich in om thuiszitten te voorkomen en te verkorten door goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp/zorgaanbieders.
- De ontwikkeling om te komen tot een brede school is primair een keus van de school zelf. Het dient dan te gaan om een samenvoeging van kwalitatieve voorzieningen die met elkaar raakvlakken hebben en aanvullend zijn. Ook welzijnsvoorzieningen kunnen daartoe behoren, denk hierbij aan bijvoorbeeld vroeg- en voorschoolse educatie.
- De gemeente faciliteert, zo dicht mogelijk bij de school, voldoende huisvesting voor bewegingsonderwijs.

Bibliotheken

Visie

De SGP streeft in deze tijd van de beeldcultuur de bevordering van de leescultuur onder jong en oud na. De bibliotheek vervult hierbij een belangrijke functie: het ter beschikking stellen van kennis en informatie, het bieden van ontwikkeling en educatie, het bevorderen van lezen en het laten kennismaken van verantwoorde literatuur. De bibliotheek is tevens een belangrijke plaats voor onderlinge ontmoeting.

Concreet

- De SGP ziet het liefst de bestaande bibliotheken gehandhaafd.
- De SGP streeft naar een bibliotheekvoorziening in elke kern, waarbij de Bibliotheek op School een alternatief kan zijn.

Leerlingenvervoer

- Wanneer onderwijs van een bepaalde levensbeschouwelijke richting niet binnen onze gemeente aanwezig is, vindt er een tegemoetkoming in de vervoerskosten plaats voor de afstand tot de dichtstbijzijnde school van de desbetreffende levensbeschouwelijke richting.

6. Cultuur, recreatie & sport

Cultuur

Visie

Cultuur en cultuuruitingen dienen tot eer van God en welzijn van de naaste te zijn. Dat betekent dat de SGP voorstander is van onder voorwaarden organiseren van evenementen die voortkomen uit particulier initiatief en die horen bij het karakter van stad of dorp en die de onderlinge band versterken. Cultuuractiviteiten die op zondag plaatsvinden kunnen niet op instemming van de SGP rekenen. De SGP hecht grote waarde aan de beleving van cultuur zodat de aantrekkingskracht van de gemeente wordt bevorderd. Kunstuitingen in de publieke ruimte mogen niet kwetsend zijn.

Concreet

- De SGP staat voor de waardering en bescherming van haar culturele erfgoed waaronder de diverse musea, stadsgezichten en molens die onze gemeente rijk is.
- Vijfheerenlanden stimuleert, met inachtneming van de identiteit van de school, cultuureducatie op scholen om vooral het historisch besef van de eigen omgeving te vergroten.
- Door meer samenwerking tussen cultureel-educatieve partijen is het mogelijk bepaalde musea voor onze gemeente te behouden. De gemeente ziet een samenwerking primair als een verantwoordelijkheid voor partijen zelf en ondersteunt indien noodzakelijk.
- De gemeente zorgt voor een moderne, toegankelijke bibliotheek met bijbehorende maatschappelijke voorzieningen.

Monumentenbeleid

Visie

Monumenten, zowel woningen, winkels, overige (binnenstedelijke) gebouwen, de inrichting van het (cultuur)landschap als boerderijen, zijn beeldbepalend voor de cultuur en identiteit van Vijfheerenlanden. Archeologie en erfgoed zijn verbonden met die lokale identiteit van dorp, stad en streek. Wanneer een gemeente monumenten en cultuurhistorisch erfgoed behoudt, is ze aantrekkelijk voor inwoners en toeristen.

Concreet

- De gemeente voert actueel beleid voor archeologie en cultuurhistorie, zodat waardevolle historische elementen en plaatsen behouden blijven en zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld door herbestemming.
- De gemeente stelt het monumentenbeleid in samenwerking met de gemeenschap vast.
- Cultuurhistorische verenigingen worden ruimhartig ondersteund door de gemeente en bundelen hun krachten om onze rijke historie zichtbaar te maken en te bewaren.
- De SGP pleit voor het bevorderen van cultuurhistorisch besef door een historische canon van Vijfheerenlanden op te stellen

Recreatie

Visie

De huidige stressvolle prestatie maatschappij vraagt tegenwicht in de vorm van verantwoorde ontspanning. Vijfheerenlanden zorgt vooral voor de randvoorwaarden die dit mogelijk maken. Een bloeiend verenigingsleven draagt daaraan bij. De recreatievoorzieningen dienen te passen bij het karakter van Vijfheerenlanden en mogen de zondagsrust niet aantasten.

Concreet:

- Vijfheerenlanden werkt mee aan het in stand houden van natuur- en groengebieden en landschappelijke cultuurdragers. Vijfheerenlanden bevordert hiervoor het aanleggen van wandel- en fietsroutes. Er zijn voldoende rust- en pleisterplaatsen om van de natuur te genieten.
- Hengelsportverenigingen krijgen de ruimte om hun voornemens te realiseren en bieden ondersteuning bij vis, water- en oeverbeheer.
- Kleinschalige campings worden bevorderd, meerdaagse recreatieve arrangementen worden mogelijk gemaakt
- Dorpshuizen zijn onmisbaar als culturele, recreatieve en vaak ook sportieve voorziening voor kern of wijk. Vijfheerenlanden realiseert een op de kern of wijkgericht exploitatiemodel dat duurzame verankering van deze voorziening borgt.

Toerisme

Visie

Vijfheerenlanden heeft een aantrekkelijk toeristisch-recreatief profiel waardoor veel mensen van buiten Vijfheerenlanden onze streek bezoeken. Vooral voor wandelen, fietsen en cultuurhistorie is Vijfheerenlanden aantrekkelijk. Toeristische voorzieningen en activiteiten moeten passen bij het karakter van stad en dorp in Vijfheerenlanden en de zondagsrust niet aantasten.

Sport

Visie

Verantwoorde sportbeoefening is positief voor de gezondheid en versterkt de sociale component van een samenleving. Sport op zondag wordt door de SGP afgewezen. De gemeente heeft een taak in het stimuleren van recreatieve sportbeoefening, gericht op deelname aan de samenleving en het positief beïnvloeden van de gezondheid. Er moet een gezond evenwicht zijn tussen het algemeen belang en de kosten die de gemeente maakt worden om het sporten te stimuleren.

Concreet:

- Vijfheerenlanden zet vooral in op recreatieve sportvoorzieningen. Jongeren, maar ook ouderen, worden geactiveerd om te gaan sporten en bewegen.
- Sportaccommodaties zijn functioneel, sober en doelmatig en zijn beschikbaar voor recreanten en maatschappelijke instellingen. Ouderen en gehandicapten zijn specifieke doelgroepen waarvoor sportaccommodaties toegankelijk zijn gemaakt.
- Sportverenigingen dragen substantieel bij, in het exploitabel houden van sportaccommodaties.

7. Duurzaamheid, milieu & leefomgeving

Visie

Rentmeesterschap is één van de centrale gedachten van de SGP. We moeten verantwoord omgaan met de schepping. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve effecten van onze generatie, is erg belangrijk. Ook past een zekere nuchterheid: draagkracht en draaglast moet in evenwicht zijn. We kunnen daar zelf het meeste aan doen door te 'consuminderen'. Daar past een circulaire economie bij. Milieuregels worden bij voorkeur (inter)nationaal gemaakt. De SGP zal gemaakte afspraken respecteren en nastreven.

Duurzame energievoorziening

Visie

De vraag naar energie stijgt. Fossiele energiebronnen op aarde raken uiteindelijk uitgeput. Daarom wil de SGP een actieve bijdrage leveren aan energiebesparingen. Ook willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten. De SGP staat een nuchter klimaatbeleid voor. Het is onze plicht als rentmeesters goed voor de aarde te zorgen. Dat betekent echter niet dat wij door ons doen en laten de aarde in stand kunnen houden. De maakbaarheidsgedachte van de klimaatpolitiek roept terecht weerzin op.

Het is van belang dat de gemeente een lokale duurzaamheidsagenda hanteert. Dit zorgt voor draagvlak en helpt om een stevige positie in te nemen richting regionaal en provinciaal bestuur. Het maakt ook inzichtelijk in hoeverre het landelijke beleid haalbaar is. De gemeente dient hierbij (ook) aan het stuur te zijn en regie te behouden. Zonder een heldere eigen visie is de kans groot dat een gemeente aan de leiband wordt gelegd van landelijk en regionaal energiebeleid.

Concreet

- Integrale aanpak van duurzaamheid door middel van landelijk, provinciaal én lokaal klimaatbeleid.
- Samenwerking met organisaties die dezelfde doelstellingen hebben als wij, bijvoorbeeld lokale natuur- en energieorganisaties
- De gemeente Vijfheerenlanden moet op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld geven door haar openbare gebouwen duurzaam te maken.
- De bestaande woningvoorraad wordt, met inachtneming van de financiële mogelijkheden van huiseigenaren, zo snel mogelijk verduurzaamd. De transitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij de kosten per huishouden zo beperkt mogelijk moeten blijven.
- Waar mogelijk maakt VHL gebruik van restwarmtebronnen die beschikbaar zijn of komen om huizen te verwarmen
- De SGP bepleit het stellen van doelen voor energiebesparing. Voorkomen is immers beter dan genezen. Initiatieven die het energiegebruik verminderen verdienen de voorkeur boven het duurzaam opwekken van energie.
- De SGP is er voorstander van dat de gemeente gratis warmtescan aanbiedt en stimuleringsregeling treft voor energiebesparing in bestaande woningbouw.
- Draagvlak voor duurzaamheidsinitiatieven is van het grootste belang, hiervoor moet de gemeente visie en beleid ontwikkelen. Daarbij wil de SGP haar inwoners meer betrekken bij het energiebeleid.

- Naast onze inwoners moet ook bedrijven en coöperaties waar mogelijk verleid en gefaciliteerd worden om te verduurzamen.
- Met oog op de vele subsidies voor verduurzaming pleit de SGP ervoor dat de gemeente een ambtenaar aanstelt die zorgt voor inzicht en benutting van deze subsidies.

Het opwekken van duurzame energie

Visie

Gemeenten zijn in beginsel geen initiatiefnemers voor het opwekken van duurzame energie. Het initiatief daarvoor ligt bij bedrijven, coöperaties en particulieren. Waar projecten in de omgeving passen en op draagvlak kunnen rekenen, dienen gemeenten dit goed te faciliteren. De opbrengst van de energie blijft binnen de gemeente.

Concreet:

- De gemeente biedt ruimte aan innovatieve vormen van energieopwekking, zoals waterstoftoepassingen en thorium (kernenergie).
- Een windmolen heeft een grote ruimtelijke impact en brengt problemen met zich mee als slagschaduw, zicht- en geluidshinder. Daarom gaat de SGP voor andere vormen van energieopwekking en hoeven er van ons geen extra windmolens bij te komen in Vijfheerenlanden. Als er toch initiatieven zijn voor windenergie hebben locaties langs snelwegen en bij bedrijventerreinen de voorkeur. Draagvlak, geluidsnormen en financiële compensaties voor omwonenden zijn dan een voorwaarde.
- De SGP zet zich voor de energiedoelstelling van 2030 vooral in op 'zon op dak', bijvoorbeeld bij (agrarische) bedrijven en daarnaast eventueel kleine windmolens.
- De gemeente zorgt dat iedereen inzicht heeft in hoe het staat met de lokale netcapaciteit in de komende jaren. Steeds vaker is dat een beperkende factor.

Volksgezondheid

Visie

De volksgezondheid moet een punt van aanhoudende zorg van de overheid zijn. Het is voor ons bruto nationaal geluk belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. De gemeentelijke overheid kan veel voor zijn burgers betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren.

Concreet

- Een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het simuleren van een gezonde levensstijl;
- Voorlichting op scholen over bewegen, gezonde voeding en gevaren van verslaving.

Milieu en leefomgeving

Visie

We moeten zorgvuldig omgaan met de natuur. We hebben de taak om Gods goede schepping te bouwen en te bewaren. Een schoon milieu moet daarom onze aandacht hebben. We kunnen immers lokaal het grootste verschil maken.

Concreet

- Wateroverlast wordt bestreden door o.a. meer lokale waterberging en initiatieven als 'Tegels eruit, groen erin' of 'Watervriendelijk tuinieren'.
- Er moeten draaiboeken zijn voor lange perioden van hitte en droogte. Er moet meer aanplant van groen in gebouwde omgevingen worden bevorderd ter voorkoming van hittestress;
- (Agrarische) bedrijven vervullen een belangrijke rol in de energietransitie en daarom worden zij gestimuleerd om hun gebouwen te verduurzamen, onder andere door het geven van informatie en doorverwijzing naar instanties die subsidie op dit gebied verlenen.

Beheer van openbare ruimte

Visie

Het is belangrijk om de leefomgeving blijvend op een goed kwaliteitsniveau te houden. Onder het beheer van openbare ruimte vallen water, verhardingen, openbare verlichting, groen en speelvoorzieningen. Het beheer moet, waar mogelijk, integraal gebeuren. Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering moet de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls krijgen. Bomen, struiken en plantsoenen bevorderen de leefbaarheid in de gemeente. Daarom verdient groen extra aandacht.

Concreet

- Onderzoeken hoe openbare ruimte zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden ingericht. Waar mogelijk moet betrokkenheid van burgers worden gestimuleerd;
- Duurzame en efficiënte openbare verlichting voor optimale (verkeers)veiligheid en daarbij worden storingen kort na melding opgelost.
- Onze waardevolle natuurgebieden moeten behouden blijven en er is aandacht voor natuur(stroken) bij nieuwbouwprojecten.
- Een bomenbeleidsplan voor de gemeente Vijfheerenlanden met aandacht voor bestaande bomen, kapbeleid, onderhoud en soortkeuze, is gewenst
- Onkruidbestrijding en openbaar groen heeft meer aandacht nodig binnen onze gemeente, waarbij zij streeft naar duurzaam onderhoud met oog voor de veiligheid en leefbaarheid van de omgeving.

Milieu en afval

Visie

Burgers en bedrijven produceren enorm veel afval en daar moeten ze zich bewust van zijn. De SGP wil het milieurendement bij afvalinzameling verhogen door een optimale afvalscheiding. Natuurlijk is er goed toezicht op de naleving van wetten en regels.

Concreet

- Bij afvalinzameling moet het milieurendement worden verbeterd. Daarom moeten afvalstromen tegen aanvaardbare kosten voor de burger optimaal worden gescheiden. Het serviceniveau moet minimaal gelijk blijven
- Afvalscheiding moet zo veel mogelijk worden gestimuleerd door het omgekeerd inzamelen (VANG-Van Afval Naar Grondstof)
- Afval brengstations Leerdam en Vianen blijven behouden en moeten gratis toegankelijk zijn voor particulieren.
- Afvalverwerking dient kostendekkend te zijn en gaat daarbij uit van het solidariteitsbeginsel.

- Oud papier inzameling door verenigingen, kerken en stichtingen moet de gemeente Vijfheerenlanden blijven stimuleren en mogelijk maken
- Bezien of kringloopwinkels ingeschakeld kunnen worden bij hergebruik van aangeboden producten op het afval brengstation

8. Ruimtelijke ordening, wonen, verkeer & vervoer

Visie

Vijfheerenlanden bouwt voor de kernen, gericht op de instandhouding van het noodzakelijke of gewenste voorzieningenniveau. Kwaliteit van wonen en de ruimtelijke inrichting van het landschap zijn van een hoog niveau, omdat de keuzes bepalend zijn voor duurzaamheid, kwaliteit en onderscheidend vermogen. Ontwikkelingen passen hierdoor bij de identiteit van de kern of gebied.

Ruimtelijke ordening

Visie

In 2022 wordt naar verwachting de Omgevingswet ingevoerd. Die biedt een kans om lokale beleidsruimte te ontwikkelen. Initiatiefnemers moeten meer verantwoordelijkheid krijgen om draagvlak voor nieuwe bouwontwikkelingen te vinden. Bij ontwikkelingen, zoals bedrijventerreinen, vindt de SGP lokale en regionale samenwerking een voorwaarde. De doorlooptijd van (bouw)plannen is zo kort mogelijk. Wij willen als rentmeesters altijd zuinig omgaan met de open ruimte.

Concreet:

- Welstandseisen kunnen worden versoepeld of gedeeltelijk worden afgeschaft, zonder dat het belang van cultuurhistorische aspecten wordt aangetast.
- Nieuwe wijken krijgen een goede ontsluiting op het wegennet en toegang tot openbaar vervoer.
- Uitbreiding van bedrijventerreinen is gekoppeld aan revitalisering van bestaande terreinen.

Wonen in Vijfheerenlanden

Visie

In een gemeente moet voor elke doelgroep een woonmogelijkheid zijn. Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn of in balans worden gebracht.

Concreet

- Vijfheerenlanden bouwt qua woningtype gevarieerd, de vraag uit de lokale bevolking is leidend.
- Per kern worden in aantal en behoefte gebouwd zodat het basisvoorzieningenniveau in stand blijft en de binding met kern of buurt wordt versterkt.
- Evenredig met deze bouw, wordt geïnvesteerd in de toename van leefbaarheid in die kern, door proactief met alle betrokkenen samen te werken.
- Om de identiteit en sociale samenhang in kernen te versterken krijgen inwoners met 'kernbinding' een voorkeurspositie, zonder mensen 'van elders' uit te sluiten.
- De SGP wil dat er extra aandacht is voor de aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen die hiervan afhankelijk zijn.
- Er is extra aandacht voor doelgroepen, zoals starters en senioren en de ontwikkelingen van (pre)mantelzorgwoningen wordt maximaal ondersteund.

- Door krapte op woningmarkt staat SGP open voor alternatieve woonvormen, bijvoorbeeld Tiny houses en oplossingen die woningaanbod vergroten, zoals woonsplitsing.
- De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus, maar zorgt zo veel mogelijk voor passende woonruimte (al dan niet in een zelfstandige woning).

Huisvesting arbeidsmigranten

Visie

Arbeidsmigranten zijn niet meer weg te denken in onze samenleving. Het aantal migranten neemt toe. Vooral in de agrarische sector en logistieke dienstverlening. Hun huisvesting verdient betere aandacht. In veel gevallen is het niet al te best gesteld met het onderkomen van arbeidsmigranten. Werkgevers en gemeenten moeten hierin hun verantwoordelijkheid verstaan. Het is hun taak om mogelijkheden te creëren voor huisvesting bij bedrijven (al dan niet tijdelijk) en/of op geconcentreerde locaties met voldoende voorzieningen.

Concreet:

- Bedrijven en gemeente zorgen samen voor een aanvaardbare kwaliteit van het woon- en leefklimaat voor zowel de te huisvesten arbeidsmigranten als voor de directe omgeving.
- De verblijfsbieder is verplicht te beschikken over een exploitatievergunning (waarborgen van de leefbaarheid voor de omgeving en het zorgen voor adequaat beheer).
- Arbeidsmigranten die op een huisvestingslocatie verblijven staan verplicht geregistreerd in een gemeentelijk nachtregister.

Verkeer en vervoer

31

Visie

Het verkeer blijft aandacht vragen. De SGP vindt dat de belangrijke doorgaande verkeersstromen zoveel mogelijk buiten de woonkernen moeten blijven. Het fietsverkeer kan worden geoptimaliseerd. Landbouwverkeer dient middels veilige rij-routes, bij voorkeur niet door kernen, op locaties te kunnen komen voor het verrichten van hun werkzaamheden. Voor het verbeteren van veiligheid en bereikbaarheid pakt de gemeente potentiële verkeersknelpunten aan

Concreet:

- Rondwegen zijn nodig om woonkernen te ontlasten, verkeersveiligheid te vergroten en doorstroming te vergroten. De SGP wil dat ook de provincie hierin verantwoordelijkheid in neemt en dat de gemeente haar daarop aanspreekt. Met name voor de kernen Leerdam, Lexmond en Nieuwland.
- Kernen moeten onderling goed bereikbaar zijn. Goede aansluitingen met de vervoersmogelijkheden, zoals auto, fiets en openbaar vervoer buiten onze gemeente zijn hiervoor onmisbaar.
- Vijfheerenlanden stimuleert fietsen (vrij liggende fietspaden, snelfietsverbindingen tussen kernen) en lopen. Vooral veilige fietsroutes van schoolgaande kinderen krijgen speciale aandacht.
- Wegen richten we duurzaam en veilig in. 30km-zones moeten echt voldoen aan de eisen.

- SGP is voorstander van een parkeerbeleid wat eenduidig is in de hele gemeente en meerwaarde heeft voor de veiligheid. Gratis parkeren voor winkelend publiek in stadcentra is een must.
- Er komen (meer) (snel)laadpalen in de openbare ruimte om elektrisch vervoer te stimuleren.
- Gemeente werkt samen met bedrijven en werknemers om duurzaam vervoer naar werklocaties te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door plannen voor elektrische fietsen en scooters, door collectief vervoer en door smart mobility.

Spelen

Visie

(Buiten) spelen is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Bewegen is gezond, er worden sociale vaardigheden aangeleerd en de creativiteit wordt verbeterd. De SGP ondersteunt dat graag door goede faciliteiten en accommodaties te bieden.

Concreet

- Vijfheerenlanden geeft een kwaliteitsimpuls aan spelen in de breedste zin van het woord. Speelplekken waar kinderen zelf hun creativiteit kunnen botvieren (hutten bouwen etc.) zijn een belangrijk uitgangspunt. Er is aandacht voor kinderen met een beperking.
- Er zijn voor de kleintjes voldoende (veilige) en goed over de gemeente aangelegde speelplekken, op loopafstand van de woning. Hetzelfde geldt dit voor sport- en spelplekken voor de opgroeiende jeugd (bijv. skeelerbaan, sportveld(je)).
- Burgerinitiatieven voor aanleg en beheer van speelplekken worden ondersteund.
- De gemeente stimuleert sport, spel en gezondheid via scholen.

9. Financiën en risico's

Visie

Om beleid daadwerkelijk uit te voeren, zijn voldoende financiële middelen nodig. De gemeente verkrijgt deze middelen van het Rijk en/of via eigen belastingheffing. In alle gevallen gaat het om geld van de burger. Elke euro telt. Transparant, gezond en verantwoord en dus solide financieel beleid is voor de SGP het uitgangspunt.

Begroting

Visie

In de jaarlijkse begroting worden alle plannen financieel helder inzichtelijk gemaakt. Daarbij worden de keuzes gemaakt voor de daadwerkelijke besteding van het belastinggeld van de burger. Ook in financiële zin behoort een gemeente er voor te zorgen de zaak op orde te hebben. Dat betekent: duidelijk inzicht en een solide begroting.

Eventuele kortingen op het gemeentefonds of budgettaire consequenties met betrekking tot de decentralisaties, maar ook andere eventuele tegenvallers vragen om een expliciete keuze, waarbij allereerst dient te worden gekeken naar de beïnvloedbare kosten en daarna naar de baten van de gemeente. Dit om de lasten voor de inwoners zo laag mogelijk te houden.

Concreet:

- Structureel sluitende begroting: tegenover structurele uitgaven horen structurele inkomsten te staan.
- Actieve sturing op beleid en geld door een goed onderbouwde begroting.
- Transparantie van het door de gemeente gevoerde (financiële) beleid is belangrijk. Het college dient zich te verantwoorden over de gerealiseerde maatschappelijke effecten en daarvoor ingezette middelen.
- Alleen aanvaardbare buffers opbouwen voor risico's (niet 'oppotten', wel in lijn met risico's).
- Heldere afspraken over beleidsmatige wijzigingen én de financiële consequenties daarvan.
- Beheerplannen die inzicht geven in onderhoudskosten en om alle kapitaalgoederen op het vastgestelde kwaliteitsniveau te houden.
- Kritisch (lopende en nieuwe) uitgaven beoordelen, evalueren en ook anticiperen op renteontwikkelingen.
- Gezonde positie in het gemeentelijk grondbedrijf.
- De hoogte van de begraafrechten dienen zodanig te zijn dat het voor iedereen mogelijk is zich te laten begraven.
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor burgers die van een laag inkomen moeten rondkomen.

Belastingen en heffingen

Visie

Naast de uitkering die de gemeente krijgt van het Rijk (uitkering Gemeentefonds) heft de gemeente ook belastingen. Een belangrijk deel daarvan is de onroerende zaakbelasting (OZB). De SGP is pleitbezorger van een terughoudende inzet van dit recht om belasting te heffen en streeft naar een zo laag mogelijke OZB. Het gaat in hoofdzaak om een evenwicht tussen de voorzieningen voor de burgers en de te heffen belastingen in het licht van de draagkracht van de inwoners.

Gemeentelijke belastingen zo laag mogelijk houden. De SGP is voor grote terughoudendheid bij het verhogen van belastingen: alleen meer verhoging van de OZB dan de inflatienorm indien voldaan wordt aan strikte voorwaarden, zoals het bestaan van een structureel tekort en ontoereikende risicobuffers. De SGP wil eerst kostenbewustheid optimaliseren en de kostendekkendheid van andere tarieven voor concrete producten/diensten.

Concreet:

- De SGP streeft naar een zo laag mogelijke OZB.
- Indien mogelijk correctie van OZB-tarieven bij waardeverandering van onroerend goed van burgers én bedrijven.

Subsidiebeleid

Visie

Subsidiëren van organisaties, verenigingen of instellingen beoogt doelstellingen van publiek belang te ondersteunen.

Ten allen tijde dienen subsidies een aanvullend karakter te hebben.

Concreet:

- De SGP wil verantwoord omgaan met subsidies. Hierbij zal zeker ook gekeken worden naar de mate van zelfwerkzaamheid.
- Subsidies aan kunst, cultuur, jeugd- en jongerenwerk en het verenigingsleven zullen beoordeeld worden op basis van de toegevoegde waarde die ze hebben.
- Subsidies hebben in principe een aanvullend karakter en zijn niet strijdig met christelijke waarden en normen.
- Subsidies beogen doelstellingen van publiek belang te ondersteunen en dienen zo nodig bij te dragen in de primaire levensbehoeften van burgers.

Risicomanagement

Visie

Het huis op orde betekent ook inzicht hebben in alle risico's. Jaarlijks worden alle risico's, zowel conjuncturele als beleidsrisico's, in beeld gebracht.

Het gaat hierbij om:

- De grootte van de risico's en de kans dat een risico zich voor doet.
- Datgene wat gedaan moet worden om de risico's te voorkomen of de effecten te mitigeren.

De mogelijke gevolgen hiervan voor de gemeentelijke financiën vragen om een strategische visie voor de komende beleidsperiode en voor de lange termijn.

Op dit moment is het weerstandsvermogen (het bedrag dat nodig is om de geschatte risico's eventueel te kunnen betalen) zorgelijk en daarom achten wij bovenstaande risicomaatregelen noodzakelijk.

Treasury

De verplichting tot schatkistbankieren maakt beleggen voor een gemeente onmogelijk.